

KURSPLAN

Kursens namn: **Specialpedagogik 11-50 poäng**
Specialpedagogisk påbyggnadsutbildning
med inriktning mot komplicerad inlärning.

Kurskod: **SPI010**

1. BESLUT

Denna kursplan är fastställd av Institutionsstyrelsen vid institutionen för specialpedagogik, Lärarhögskolan i Stockholm 1994-06-23.

2. FÖRKUNSKAPSKRAV

Fullgjord lärarutbildning för verksamhet inom grundskola, gymnasieskola, grundsärskola och vuxenutbildning och för fritidspedagoger och förskollärare med verksamhet inom barnomsorg/skolbarnomsorg. Yrkesverksamhet: Sammanlagt minst 3 år minst halvtid efter genomgången grundutbildning inom yrkesområdet som utbildningen förberett för.

3. MÅL

3.1 Övergripande mål - specifika för inriktning mot komplicerad inlärning

Målet med utbildningen inom inriktningen komplicerad inlärning är att:

- * studenterna förvärvat sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att i samarbete med andra arbeta som specialpedagog i komplicerade inlärningssituationer
- * studenterna utvecklat sin självkänsla och förmåga till inlevelse och därigenom med beaktande av ett etiskt förhållningssätt och en helhetsbild av människan utvecklat sin förmåga till goda relationer med olika personer som de kommer att möta i sin verksamhet
- * studenterna erövrat kunskaper om möjligheter och hinder för utveckling
- * studenterna utvecklat sin förmåga att analysera, planera och genomföra pedagogiskt arbete genom undervisning/rådgivning och handledning

4. INNEHÅLL

Utbildningens innehåll skall, inom given ram (60 poäng), väljas ut och struktureras så att undervisningsresurser och studieinsatser tillsammans med studenternas tidigare utbildning och erfarenheter ger fördjupade kunskaper och en god förberedelse för arbete inom olika verksamhetsområden som kräver ett kvalificerat specialpedagogiskt kunnande.

Gemensam specialpedagogisk introduktionskurs (10 poäng).
Kurskod: SPE010

Valbara kurser 2x5 poäng. (Se separata kursplaner)

4.1 Psykosocial utveckling (4 poäng)

Delmål:

Kursens mål är att studenten skall ha en bred förståelse för specialpedagogens kompetens, innebärande kunskap om och erfarenhet av hur inre och yttre miljö skapas som är utvecklande för alla individer och grupper i samhället.

Kursen skall med stöd i det vetenskapliga fältet utveckla studenternas kritisk-analytiska förmåga. Den skall härvid ge studenterna möjlighet att reflektera över den egna specialpedagogiska verksamheten.

Kursen skall skapa förståelse för att utbildningsfrågor oundvikligen är förknippade med moraliska, politiska och sociala frågor.

Innehåll

- * Historiskt kulturellt perspektiv på hjälpundervisningens utveckling och specialpedagogisk kompetens
- * Socialpsykologisk forskning
- * Gruppsykologi
- * Organisationspsykologi
- * Utvecklingspsykologi
- * Psykosomatik
- * Krisarbete. Konfliktbearbetning
- * Personalutveckling - förändringsarbete
- * Socialt och pedagogiskt professionellt nätverksarbete, samverkan/gränsdragning
- * Specifika psykosociala problem
- * Behandlingsideologier/handlingsprogram
- * Invandrar- och kulturfrågor
- * Praktik

4.2 Pedagogisk handledning och konsultation, vägledning (5 poäng)

Delmål: studenterna skall:

- * öka sin självkänedom och beredskap att gå in i handledande och vägledande uppgifter
- * i samarbete med övrig personal utveckla kunskaper om och förmåga att genomföra ett handledande och vägledande arbete

Innehåll

- * Teorier om handledning och konsultation, vägledning
- * Definitioner av de olika begreppen
- * Praktiskt arbete kring samtals- och handledningsmetodik
- * Grupprocesser
- * Fältstudier

4.3 Praktik/fältstudier (10 poäng)

Delmål:

Målet med praktiken/fältstudierna är att utifrån den teoretiska undervisningen ge studenterna kontakter och erfarenheter som vidgar perspektivet på barn/ungdomar och vuxna och deras situation ute i samhället. De skall bli väl förtrogna sin kommande yrkesroll, teoretiskt, praktiskt och kommunikationsmässigt

Innehåll

Praktiken/fältstudierna skall vara en integrerad del av utbildningen där specialpedagogiska kunskaper praktiskt provas.

Den tematiska delen är integrerad i tema kommunikation, psykosocial utveckling och basdelen. Under den längre delen skall ett specialpedagogiskt utvecklingsarbete utföras i samråd med lokal verksamhetsledning. Kontinuerlig vägledning på arbetet ges av lärarutbildare.

I praktiken läggs in prövning av vissa metoder i direkt anslutning till den forskningsmetodiska kursen.

4.4 Forskningsmetodisk kurs (5 poäng)

Delmål: studenterna skall:

- * ha grundläggande kunskaper i forskningsmetodik som ligger till grund för det skriftliga examensarbetet
- * ha möjlighet att utveckla sin förmåga till självständigt och kritiskt tänkande
- * ha förmåga att analysera och skriftligt formulera erfarenheter och kunskaper

Innehåll

- * Allmän introduktion i forskningsmetodik
- * Etiska frågeställningar
- * Vetenskapsteori
- * Insamlingsmetoder
- * Bearbetningsmetoder (kvantitativ och kvalitativ metod)
- * Rapportskrivning
- * Opponentfunktion

4.5 Skriftligt examensarbete (10 poäng)

Delmål: studenterna skall:

- * utveckla sin förmåga till självständigt och kritiskt tänkande och förmåga att analysera och formulera erfarenheter och kunskaper
- * utföra ett arbete som utgör en grundläggande introduktion till vidare forskningsinriktade studier inom verksamhetsområdet och skapa motivation till och beredskap för att medverka i forsknings- och utvecklingsarbete

Det skriftliga examensarbetet väljs enligt studentens intresse och verksamhetens behov. Arbetet kan ägnas åt fördjupade studier inom området som anknyter till den studerandes kommande arbetsuppgifter. Examensarbetet skall grundas på forskningsmetodisk kunskap och kan omfatta litteraturstudier, deltagande i forskningsprojekt, utarbetande av metodanvisningar och fältstudier etc och skall genomföras under handledning. Examensarbetet skall mynna i en skriftlig produkt.

4.6 Tala, läsa och skriva (4 poäng)

Delmål: studenterna skall erövra kunskaper om:

- * grunderna i kommunikation, språkets uttrycksformer, struktur och funktion
- * möjligheter och hinder för läs- och skrivutveckling
- * begreppet dyslexi

Innehåll

- * Språkutveckling i ett kommunikationsperspektiv
- * Teorier om språk och lärande
- * Språket och kulturen
- * Läs- och skrivutveckling
- * Dyslexi/Läsvårigheter/Skrivsvårigheter
- * Diagnoser/Tester
- * Åtgärdsprogram
- * Praktik

4.7 Funktionshinder (2 poäng)

Delmål: studenterna skall:

- * ta tillvara ny kunskap om olika typer av funktionsnedsättningar och dess konsekvenser i relation till den omgivande miljön.

Innehåll

- * Allmän orientering om olika typer av funktionsnedsättningar och de resurser som samhället ställer till förfogande inom ramen för barnomsorg, skola och vuxenliv.

5. UPPLÄGGNING av hela utbildningen

5.1	Gemensam specialpedagogisk introduktionskurs	10 poäng
5.2	Psykosocial utveckling	4 poäng
5.3	Handledning och konsultation, vägledning	5 poäng
5.4	Praktik/fältstudier	10 poäng
5.5	Forskningsmetodisk kurs	5 poäng
5.6	Skriftligt examensarbete	10 poäng
5.7	Tala, läsa och skriva	4 poäng
5.8	Funktionshinder	2 poäng
5.9-10	Valbara kurser (5+5p)	10 poäng

Utbildningen är uppdelad på en högskoleförlagd och en verksamhetsförlagd del.

Det högskoleförlagda arbetet är problembaserat och varierar mellan föreläsningar, grupparbeten, skapande aktiviteter och projektarbeten. Utbildningen utgår från studenternas olika verksamhetsområden och skall utgöra en organisatorisk sammanhållen helhet.

Utbildningen skall genomföras under högskolemässiga arbetsformer för att därigenom bidra till studenternas eget kunskapssökande och underlätta utforskningen av olika kunskapsområden.

Arbetsformerna och utbildningens organisation skall vidare medverka till att ge studenterna större valfrihet och vidgade möjligheter till fördjupning inom utbildningsprogrammet och därvid utveckla deras professionella lärarkompetens.

Den verksamhetsförlagda delen består av auskultationer, studiebesök, fältstudier och praktik. Dessa anpassas till studenternas förutsättningar, bakgrund och tidigare yrkeserfarenhet. Detta kan ske i samarbete med en lokal ledning eller sådana verksamhetsområden där den blivande specialpedagogen kan få tjänstgöring. Fältstudier och praktik skall ge möjlighet till fördjupning inom framtida verksamhetsområde(n). Vid auskultationer och studiebesök får studenterna inblick i andra verksamhetsformer än de redan kända.

Utbildningen skall präglas av samverkan mellan teori/praktik, pedagogik/metodik, mellan högskolan och olika verksamheter. För att hålla en tillfredsställande hög nivå på utbildningen krävs för vissa moment samverkan med andra institutioner inom HLS. I andra fall måste specifik kompetens sökas utanför högskolan.

Kunskapsutbyte länder emellan skall uppmuntras för att påskynda utvecklingen av utbildningens internationalisering.

Den för samtliga specialiseringar gemensamma baskursen (10 poäng) skall samordnas med momenten i inriktningen mot komplicerad inläring till en väl integrerad och sammanhållen process inom utbildningen.

Samläsning av avsnitt som är relevanta för en eller flera inriktningar kommer att ske. Arbetet sker i olika gruppstorlekar, men för att en utvecklingsprocess skall kunna starta och fortsätta även efter utbildningens slut förutsätts en, under hela utbildningstiden, sammanhållen basgrupp där planering, bearbetning och uppföljning av uppgifter ingår.

En grundförutsättning för uppläggningsen är att samtliga studerande - oberoende av senare specialisering och inriktning - under utbildningens initialskede får gemensamma baskunskaper, så att helhetsperspektivet kan uppnås. Det är viktigt att alla studerande har goda kunskaper om utvecklingsprocessen i alla åldrar.

Planeringen skall ske i samverkan mellan studenterna, deras lärare och utbildningsledningen. De samlade kunskaper och erfarenheter som dessa på olika sätt besitter skall ligga till grund för studiernas uppläggning. Studenterna bär själva ansvaret för studiearbetet. Lärarna bär ansvar för att detta studiearbete underlättas och att studenterna får all möjlig stimulans och stöd. Utbildningsledningen har att verka för övergripande samordning och för ett ändamålsenligt

utnyttjande av resurser som står till högskolans förfogande.

Planering och genomförandet av utbildningen skall huvudsakligen ske i form av lagarbete.

Varje studerande skall, som en individuellt vald fördjupning, fullgöra ett forsknings/utvecklingsarbete som samtidigt blir en del av den slutgiltiga examinationen.

Utbildningen bygger på att studenterna deltar aktivt i undervisningen och förutsätter obligatorisk närvaro. Läraren skall presentera former för närvarokontroll och anvisningar för hur momenten skall tas igen efter frånvaro.

I undervisningen ingår föreläsningar, grupparbeten, projektarbeten, studiebesök/praktik, litteraturstudier, videoinspelningar, gruppdiskussioner, deltagande i forskningsprojekt, fältarbeten och eget skrivande

Utvärdering skall ske fortlöpande under utbildningens gång.

6. KUNSKAPSKONTROLL

I en processinriktad utbildning utvecklas utbildningsmålen, arbetsformerna och utvärderingsinstrumenten i studielaget. Det centrala blir där delaktighet, personligt ansvar, tillit och samspel. Muntliga eller skriftliga examinationer i små eller större grupper genomförs. Det skriftliga examensarbetet utgör en del av den slutliga examinationen och skall tillsammans med ovan angiven examination och praktik, visa att studenten uppnått erforderlig kompetens inom det specialpedagogiska området.

Som betyg används något av uttrycken Godkänd och Underkänd. För studerande som inte blivit godkända vid ordinarie prov anordnas ytterligare minst ett prov under terminen. Studerande som underkänts två gånger i prov på kursen eller del av kursen har rätt att begära att annan lärare utses för att bestämma betyget. Framställning härom skall göras hos institutionsstyrelsen.

Kunskapskontroll vid de olika delkurserna:

- 6.1 Se kursplanen i specialpedagogik 1-10 poäng, introduktionskurs, för samtliga inriktningar i den specialpedagogiska påbyggnadsutbildningen.
- 6.2 Muntlig och skriftlig examination av genomförda arbeten.
- 6.3 Redovisning i form av videoinspelade handlednings/konsultationssamtal
- 6.4 Kontinuerlig problematisering av specialpedagogiska arbetet. Skriftlig slutredovisning.
- 6.5 Redovisning av erhållen kunskap vid seminarier och i examensarbetet.
- 6.6 Det skriftliga examensarbetet, som kan utföras individuellt eller i grupp, utgör en del av den slutliga examinationen och skall tillsammans med prövning i samband med praktik visa att studenten uppnått erforderlig kompetens inom det specialpedagogiska området. Examensarbetet redovisas såväl muntligt som skriftligt.
- 6.7 Muntlig och skriftlig redovisning av praktik, grupparbeten samt litteratur.
- 6.8 Redovisning sker muntligt och skriftligt i form av seminarier och gruppdiskussioner.

7. KURSLITTERATUR

Kurslitteratur fastställs av institutionsstyrelsen vid institutionen för specialpedagogik.